

Извештај о Двадесет седмој седници Националног савета за културу

У среду, 15. јануара 2014. године, у згради Народне скупштине, у Улици краља Милана 14, одржана је Двадесет седма редовна седница Националног савета за културу.

Савет је на седници расправљао о Конкурсима за пројекте у култури за 2014. годину и усвојио следеће закључке:

О КОНКУРСИМА МИНИСТАРСТВА КУЛТУРЕ РАСПИСАНИМ 21. ДЕЦЕМБРА 2013. ГОДИНЕ

Конкурси Министарства културе и информисања за области културног наслеђа, савременог стваралаштва и међународне сарадње расписани су 21. децембра 2013. и трају до 21. јануара 2014. Конкурси се у неким сегментима разликују од конкурса за исте области расписиваних ранијих година. Сами текстови конкурса и обавезни формулари садрже многе законске недоследности и ограничења, од којих ћемо овде навести само нека.

1. У формулару се међу обавезним прилозима (само за област културног наслеђа, али не и за савремено стваралаштво и међународну сарадњу) налази и обавеза достављања „три понуде за сваку од активности“. Овај захтев није у складу са Законом о јавним набавкама и чланом 52. (Услови за покретање набавке), у којем се каже да „наручилац може да покрене поступак јавне набавке ако је набавка предвиђена у плану набавки наручиоца и ако су за ту набавку предвиђена средства у буџету Републике Србије, територијалне аутономије, локалне самоуправе или у финансијском плану наручиоца.“ Поставља се и питање како установа или организација може да достави три понуде за неку пројектну активност кад постоји могућност да пројекат уопште не буде одобрен или да тражена средства буду умањена. Како да установа или нека организација уопште прибави три понуде од евентуалних понуђача, по ком основу да их тражи од њих, кад уопште не поседује средства у тренутку пријављивања пројекта на конкурс? Зашто Министарство приморава учеснике конкурса да крше Закон о јавним набавкама и набављају неке фиктивне понуде?

2. Обавезан прилог за области културног наслеђа и савременог стваралаштва је такође и „копија регистрације подносиоца/корисника средстава код надлежног органа са описом делатности за коју је подносилац/корисник регистрован, као и копија *Обавештења о разврставању*“. Јавне установе не достављају овај прилог, што значи да се та обавеза углавном односи на следећа правна лица: разне организације, удружења грађана, фондације, задужбине. Међутим, у *Уредби о измени и допуни уредбе о средствима за подстицање програма или недостајућег дела средстава за финансирање програма од јавног интереса која реализују удружења*, коју је донела Влада РС 25. октобра 2013,

наводи се да „надлежни органи по службеној дужности утврђују да ли је удружење уписано у регистар надлежног органа и да ли се, према статутарним одредбама, циљеви удружења остварују у области у којој се програм реализује“. Такође, у условима конкурса је наведено да се као обавезна документација тражи следеће: „Удружења у култури, односно задужбине и фондације у култури – учесници конкурса уз пријаву обавезно достављају: 1) уверење (потврду, извод) да је удружење, задужбина или фондација уписано у регистар надлежног органа; 2) *оверену фотокопију* извода из статута удружења, односно статута или другог општег акта задужбине, односно фондације у коме је утврђено да се циљеви удружења, задужбине или фондације остварују у области културе у којој се пројекат реализује...“ Међутим, поменутом Уредбом ово је укинато, изричито је избачен став 2. члана 6, којим је раније тражено да удружења достављају оверену фотокопију извода из статута. Дакле, и ови захтеви за достављањем обавезних прилога нису у складу са законом. Потврда ових ставова добијена је у телефонском разговору од Канцеларије Владе РС за сарадњу са цивилним друштвом, која сматра да је Министарство обавезно да измени те одредбе у конкурс.

3. *Правилник о начину, мерилима и критеријумима за избор пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета Републике Србије* (Службени гласник РС, бр. 57/10, 90/11, 61/13) прецизно дефинише критеријуме за пројекте из области културног наслеђа, савременог стваралаштва и међународне сарадње. У том Правилнику се наводи да пројекти који се финансирају и суфинансирају из буџета Републике Србије морају да испуњавају најмање три од наведених 14 критеријума. Затим су у Правилнику набројана мерила за избор пројеката за сваку појединачну област (за област заштите, очувања и презентације непокретног културног наслеђа, за област заштите и очувања и презентације археолошког наслеђа, за област заштите, очувања и презентације музејског наслеђа... за област библиотечко-информационе делатности, за област књижевних манифестација и награда, за област музике – стваралаштво, продукција и интерпретација, за област ликовне и визуелне уметности, за област примењене уметности, архитектуре и мултимедија, за област сценског стваралаштва и интерпретације – драма, опера, балет и плес итд, укупно 24 области, а за сваку од 5 до 18 мерила). Међутим, Министарство занемарује постојећи Правилник и у самом тексту конкурса за савремено стваралаштво наводи приоритете финансирања, а за културно наслеђе наводи да ће бити „подржани пројекти који се односе на посебне циљеве“. Тим одредбама наведеним у самом тексту конкурса сужавају се могућности пријављивања пројеката у односу на мерила наведена у Правилнику. Поставља се питање због чега Министарство не поштује Правилник који је само донело.

Пример: У самом тексту конкурса наводи се да ће за област библиотечко-информационе делатности бити подржани пројекти који се односе на посебне циљеве:

1. Подстицање знања и едукацију из библиотечко-информационе делатности;
2. Презентацију резултата рада и истраживања из библиотечко-информационе делатности;

3. Унапређење библиотечно-информационе делатности и осавремењивање опреме за обављање делатности.

То значи да библиотеке не могу да конкуришу за своје културне делатности (програми, књижевне вечери, трибине, радионице, изложбе, публикације) које не припадају изричито области библиотечно-информационе делатности. Многе библиотеке у Србији су једини носиоци културне делатности у својој средини, тако да ови услови представљају велико ограничење за све њих. Ранији конкурси нису имали таква ограничења.

4. У самом конкурсном формулару који је потребно попунити за област културног наслеђа два пута се траже исте ствари: одељак 2.8. (очекивани резултати и мерљиви показатељи по активностима) и одељак 5. (тај одељак је сада први пут уведен – очекивани резултати по свакој активности и индикатори – показатељи). То су суштински исте ствари (резултати и показатељи) и никада до сада нису два пута понављане у формулару, што ће додатно збунити све који се пријављују на конкурс. Поред тога, два пута је поновљен одељак под бројем 5, једном се односи на поменуте резултате и показатеље, а други пут на буџет, што је очигледно грешка до које је дошло због површности састављача конкурса и формулара.

5. У конкурс за културно наслеђе (не и за савремено стваралаштво и међународну сарадњу) наведено је да „подносиоци пријава могу конкурисати са највише три пројекта“. Ни у једном досадашњем конкурс Министарства није било таквог ограничења, а оно и не би требало да постоји. И због чега само за област културног наслеђа? Ни у Закону о култури нити у *Правилнику о начину, мерилима и критеријумима за избор пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета Републике Србије* не постоји такво ограничење. Поставља се питање по ком правном основу су га састављачи конкурс увели.

Национални савет за културу подсећа да је Министарство већ једном прекршило закон тиме што је конкурсе објавило 21. децембра, а не 1. октобра, како прописује Закон о култури. Национални савет за културу позива Министарство културе и информисања да убудуће поштује законе и прописе и да у најскорије време објави *Измене и исправке Конкурса* како би решило законске недоследности и ограничења садржане у њему. Национални савет за културу напомиње да *Измене и исправке* нису неуобичајена појава у Европској унији. Не дешава се тако ретко да Европска унија објављује исправке за своје конкурсе, такозване *Corrigendum*-е.

Национални савет за културу је на Двдесет седмој седници донео одлуку да о горенаведеним закључцима званично обавести Министарство културе и информисања и Одбор за културу и информисање Народне скупштине.

* * *

Савет је на Двадесет седмој седници расправљао и о стању о култури и одлучио да се тим поводом огласи посебним саопштењем.

Савет је на Двадесет седмој седници донео одлуку да делегација Савета у саставу Весна Ињац Малбаша, Ивана Стефановић, Милета Продановић и Душан Оташевић присуствује трибини под називом „Јанусово лице српске културе, култура у В. Д. стању”, у организацији Форума за културу Европског покрета у Србији, која ће се одржати у понедељак 20. јануара 2014. године, с почетком у 12.00 часова, у Галерији подрум Културног центра Београда.